

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

XXXIII. Ioan. Trithem. Abbas S. Iacobi Herbipolensis, Qvondam
Spanhemensis, Conrado Celti Protutio poëtæ laureato, fratri & amico
charissimo salutem.

urn:nbn:de:0128-1-17336

qui certatim te adamant, vicissim illarum
em excitatus perniciouser accuro, innotescit
dia nostra populabundus concretauit. hinc
arbitramur) ostento, quibus me tibi conuol
risimi etiam subfellijs literatores famulante
q; confortio adscribor, optime cum Gerardo
m non mortalem me sed immortalem de
eliquum superest reuerendissime patris opo
ma fabrefit & bractatur, fac quozio te ego
ciam: vel q; nouum hunc tuum consilium
ibe. Tuas enim literas desideranter expec
a veneratione excipere soleo, ostendit
naque blanditer exornabo. Vale reman
mera. Ex Colonia quarto Idus Iulii. An

XII.
IACOBI HERBIPOLENSIS, QUONDAM
colao Gerbellio Phorenfi

optime, simul ac votis respondere ut parum
non frustrareris effectua, tantoque hinc an
ent. Quod vero tantisper distulisti, non rep
e, vel contemptum, dabique vtroque re
inexputabiles hierodulorum occupatorum
arium, qui nostras ad te deferret literas, ac
Oras in primis te nostris adscribamus amica
bonarum literarum studiosos omnes inter
er fuerit iucundissimum. Tenebrosos vero
icitiam nostri nunq; admittere consueuimus
hurrere cotra viros doctos & eruditos semper
i, que ornatissima tuae literae doctum & ap
si medioximi sumus) obuijs manibus libere
constantia pollicemur. Quamuis in nobis
eris, q; pace tua dixerim, cui laudes tuae nota
camen animi erga nos tui qua decet deuotio
vanissimos illos palpones, qui cum laude
ates praeconia, propterea q; non honorant
amore laudaueris, cuius iudicia caeca, iam
li animus ac decipiendi voluntas. Sed dolo
vt rectae opinionis tue sententiam me apper
testimonia, quia rem satis enodam & ma
ar potius q; sani capitis, qui clarissimorum
m esse immortalē. Omnia enim gloriae bo
auctoribus, si monumentis nō fauiscat
Quocirca felices illos iudicauit antiquitas, qui
digna facientes ea incidissent tempora, qu
umque virorum, quorum amicitia perage
firmamento reciperet immortalitatem. Ho
nominatissimorum hominum immortali
eli choruscantibus radijs micant illustri
que illustrioribus in scriptura viris per am
frequentem apud posteritatem illustri
nifesta scriptitant omnes, eorumque de op
cipios apud omnem posteritatem continer
tem, nemo vaquam scriptis immortalitatem
nec eruditum me sciam nec immortalitatem
viriibus tamen curabo, ne te inisse nobiscum

amicitiam poeniteat. Quid incude iam fabrefiat sub nostra tibi padamus efflagitas. Rure
strem tractamus camoenam, nostroque musam proposito convenientem quantum reie
ctanca permittunt intercinimus. De sancto Christotrepho Ioseph librum mediocrem ab
soluimus. Nepiachum quoque Annalium nostrorum ab hora natiuitatis in hunc diem
perduximus. Opus magnum librorum duodecim de demonibus ad preces amicorum in
choauimus, in quo decreuimus omnes magorum prophanas destruere artes in genere
simul & in specie, earumque causas, inuentores, libros, modos, & deceptiones nominatim
& proprie taxare. Inter haec quoq; nouo inuento Steganographie nauamus operam, quod
in lucem adere necdum pollicemur, nebulonum malignitate deterriti. Dicebat quidam:
10 *Qui facit quod nemo, mirantur omnes: iam vero dicendum: Qui facit nouum, detrahunt omnes.*
Maneat ergo sepultum, quod tempore incongruo culpatur repertum. Vale & nos ama,
Ex Herbipoli decimafexta die mensis Iulii. Anno Christianorum 1507.

Liber de uen
tricio Chri
sti Ioseph.
Opus An
nalium.
Opus ma
gnum de de
monibus.
Opus Stega
nographia.

XXXIII.

IOAN. TRITHEM. ABBAS S. IACOBI HERBIPOLENSIS, QUONDAM
dam Spanhemensis, Conrado Celti Protutio poetae laureato, fratri & amico
charissimo salutem.

20 **S**PERAVERAM frater ex Augstiburgio * te venturum ad nos, quo tibi omnem re
rum mearum historiam enodassem, ne tu aut falsa pro veris admiseris de nobis, aut for
tunarum amici videare ignarus. Quoniam vero iter tuum deflexisti rursus in Austriam,
lteris id facere quod verbis paraueram compulsus sum. Proinde satis oportune mihi ne
pos iste tuus ex forore Nicolaus Wilandt occurrit, per quem eorum quae circa me transa
cta sunt noticiam adsequaris. Anno Christianorum quarto & quingentesimo supra mil
lesimum, Rex noster serenissimus Romanorum Maximilianus, auxilio multorum prin
cipum, rebus bellum atrocissimum indixit Palatinis, ingressique (Rheni apud Mogun
tiam transmissi) Nagaium Hassones cum Wedressis, omnia circa Alcenam Gaiui op
pidum * & Stauronecum sub ditione Palatini & ducis Cynonotorum inuenta rapuerunt,
ecclesijs, castellis, & viculis, nisi redimerentur auro multo, incensis atque destructis. Vnus
30 omnium in principem clementissimum Palatinum furor & incredibilis hirtus, qui no
men & memoriam eius inferni tenebris operire putabant. Hassonum metu, & eorum
qui nobis erant vicini Melantagorum pauore, ac minis exterritus, monasterium meum,
quod imperio ipsius Palatini ac ducis Cynonotorum aqua subiacet potestate, exire com
pulsus sum, propterea quod Alexander filius Melantagi, qui iam diu vitae munia peregit,
datis iam tum Hassonibus dextris auxilia ferret, cuncta deuastrans Palatinensium rura, nec
etati parceret nec religioni, mihi que in primis odio Illustrissimi principis Comitis Budori
ani exbalitationes pararat. Stauronecum * ergo me contuli, vbi duabus & viginti heb
40 domadibus remansi, eatenus namque furor & insania Spaticorum durauit Hassonum. In
terea dum haec agerentur, duo ex monachis meis, Melantius Remitius Prior, & Pingioni
50 ta Ioannes, cum petronibus donatis nonnullis, Cynonotorum fauere partibus iamdu
dum astucti, primum occulto, ac demum recluso me odio pulsare ceperunt. Ducem
in primis Transylvanum, qui Cynonotis rurestribus imperat, mihi reddiderunt infen
sum, multa confingentes, quorum excipium in summa, quod me Palatinis rebus optime
semper dolere fauentem. Reliqua vero excogitata & ementita fuerunt omnia. Anno
dehinc altero, qui fuit quintus Christianorum supra quingentesimum atque millesi
mum, prima die mensis Aprilis Budorim accitus mandato principis me contuli, ratione
monasterii Lymphurgensis per nefandos Palatini hostes funditus exusti, vbi me aliquandiu
necessario existente, Cynonoti iussu Ducis inuasere coenobium, captisque familia quib
usdam in odium mei, ecclesiasticam libertatem ausu temerario violarunt. Haec cum mi
hi Budorim denunciata fuissent, satis profecto displicuerunt, habitoque amicorum con
silio reditum ad coenobium meum diserre statui, donec malefactionis tanta condigna
sequeretur expiatio. Mansi ergo Budoris & Neometis mensibus tribus vsque ad conuen
tum principum cum maiestate Regia apud Coloniam Agrippinam, quo per Ioachim
Marchionem Brandenburgensem Principem Electorem ad caput Iulii euocatus descen
di, remoratus & ibi hebdomadibus quinque. Inde vero ad ipsius illustrissimi principis in
stantiam Marchiam post eum intraui. Reuersus tandem post nouem menses in patriam,
manifeste cognoui omnium malorum auctores memoratos extitisse monachos, vna cu
Moguntino abbate, qui non satis bene rebus fauebant meis, propterea quod sunt litera

* Augstburg.

Bellum Ba
uaticum
Anno 1504
* Alexy
anff dem
Gaiui.

* Creutz
nach.

rum osores, & sanctarum scripturarum penitus ignari. Intelligens itaque non satis mihi fore tutum, conuersari iam deinceps cum æmulis & nebulonibus Cynonotis, ad alia me transferre loca tutiora decreui. Abbatiam ergo istam sancti Jacobi Herbipolensem, oblatam mihi per dominum Laurentium Reuerendissimum præfulem, quintadecima die mensis nouissimi Octobris pauper pauperem accepi, & postea Spanhemensem cum suis ingratis monachis voluntate spontanea resignaui. Valeant nunc tenebriones & æmulu, quibus studia nostra sancta non placuerunt, & nos cum Psalmita læti cantabimus: *Laqueus inutilium occupationum contritus est, & nos liberati sumus.* Neque enim facti me poenitet, quia locum adeptus quietum, iam primum mihi videor philosophandi nancisci exordium. Bibliothecam integram dimisi in Spanheim, cuius non magnificatio iacturam, cum iam tandem sine illa philosophari magna ex parte didicerim. Prouisurus mihi vitæ necessaria quo ad viuere Illustrissimus Princeps fuerat Palatinus, nec minus præfatus Marchio Brandenburgensis si voluissent, sed conuersari inter aulicos palpones mihi non placuit. Elegi proinde pauper habitare in cœnobio, magis quam diues conuersari præter monasticam regulam in sæculo. Habes nunc, amantissime frater, calamitatis meæ historiam in summano conscriptam, cuius lectione agnoscas hominibus non temere fidentium. Hæc mihi fecerunt qui videbantur amici: in patrem hæc filii perpetrarunt. Sed vereor ne malum quod mihi parauerunt, ipsis occurrat in foribus, cadantque in foueam quam fecerunt. Abbatiam vero meam Spanhemensem Prior Melantius adeptus est, in qua sine dubio iniuriarum mihi factarum partem recepturus, quam merito suo præparauit. Vigilus noster, Mœccenas philosophorum, canonicatum Wormatiensem obtinuit, sed clero nondum ad ciuitatem reuerso Budori se continet. Vale ac sæpius ad me da literas. Iterum vale. Ex Herbipoli prima die mensis Iulii. Anno Christianorum 1507.

XXXIII.

REVERENDO IN CHRISTO PATRI DOMINO IOANNI TRITHEMIO, abbati sancti Jacobi Herbipolensi, maiori & amico suo præcipuo, Bilibaldus Pyrckebeimer salutem plurimam dicit.

BINAS à te, pater reuerende ac obseruandis, accepi literas, quibus huc vsque nit respõdi, cum negotiorum absentia mea impeditus. Mandatorum tamen tuorum memor cum nuper Augustam venissem, tuas vltimas Celti nostro legendas tradidi. Ille vero, vt tui studiosus est, quampluribus aliis eas monstrauit, qui omnes gratiter tulerunt aduersam tuam fortunam, quam etiam antehac audierant. Nam penitus aliqua calamitate indignum te putant. Sed vt tumet optime nosti, fortiter nobis quicquid acciderit ferendum est.

Ὅμοιοι γὰρ οὖν ἐν ἐπιβληθεῖσιν ἐπέεσιν.

Boni semper à mihi persequuntur.

Scimus enim ferme omnes, magnos ac bonos viros omni æuo à malis persequutos fuisse. Quapropter & tu in domino confide, qui dat & eripit, extollit & deprimat, affligit & rursus solatur. Non enim secundis rebus dignus est qui aduersas ferre non potest. Sic enim sapiens à stulto discernitur, cum magno animo aduersitas tolerare nouit. Tu igitur

Νῆκα λόγῳ μὲν τὴν παρὰ τὴν ἐπιβληθεῖσιν.

Ἀνδρὸς γὰρ ἄριστος ἐστὶν ὁ ἀνὰ τὴν ἀνὰ τὴν ἐπιβληθεῖσιν φέρων.

καὶ

φέρων ἀνὰ τὴν ἐπιβληθεῖσιν ὅσα τὴν τύχην.

εἰς ἄλλω.

Quapropter non desperandum, sed potius confidendum ac sperandum, & vt Corydon apud Theocritum ait:

Θαρσύνε γὰρ φίλε βάλει τὰ χ' ἀνελὸν ἴσσοται ἀμεινον

Ἐλπίδες ἐν ζωῆσιν ἀνέλπεισιν οἱ δὲ θανάτους.

Ἐὰν ζῆς ἀλλοκα μὲν πῆλει ἀθελος, ἀλλοκα δ' ἔει.

Sed de his satis. Quid enim sus Mineruam docebit? Ad rem igitur veniamus. Celtis vero ac præcipue Peutingerus me rogarunt vt ad te scriberem, & intelligerem an tibi animus esset (habito stipendio à Serenissimo Rege nostro) Augustam te conferendi: enim operam daturus, vt tibi honesta offeratur conditio. Offerunt & domum & alia quamplura, quibus habitis ociose philosophari possis, procul ob omni strepitu. Tuum igitur confiderare erit, quid tibi faciendum sit: deinde me certiozem reddere, vt amicis hæc de te scribere possim. Tibi vero persuade, omnia quæ in rem tuam sunt me enixe curaturum. Vale & me tibi deditissimum ama. Ex Nurenberga calendis Iulii Anno Domini M.D.VII.

XXXV. 10.